

“ Waterkwaliteit en visbestand in de Langgeleed anno 2026 “

Het Langgeleed (soms Langeleed geschreven) loopt evenwijdig met de kust en wordt voor een groot deel gevoed met grondwater uit de duinen.

De afwatering gebeurt in oostelijke richting via het Kattesas in Nieuwpoort rechtstreeks in de havengeul en deels in westelijke richting via het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke. Het afstroomgebied maakt deel uit van het westelijk poldergebied.

1. Waterkwaliteit

[Zie: Integraal Waterbeleid – IJzerbekken – Wateruitvoeringsprogramma – Bekkenbestuur 13 juni 2025] en [Zie: Integraal Waterbeleid – IJzerbekken – Visie en acties]

De afstroomgebieden van Moerdijkvaart, Langgeleed en Ringslot zijn een aandachtsgebied klasse 5. Het gebied heeft de goede ecologische toestand niet bereikt in 2033, maar er is wel potentieel voor een sterke vooruitgang (dankzij win-wins met andere waterdoelstellingen, aanwezigheid lokale waardevolle OWLn)

De brakke polderwaterloop Langgeleed heeft een vrij goede biologische kwaliteit. Zowel macro-invertebraten als macrofyten (waterplanten) worden als goed beoordeeld. Vissen hebben een matige beoordeling. De vismigratieknelpunten zijn vooral schuiven. Deze worden vispasseerbaar gemaakt. Bij een laag zuurstofgehalte, veroorzaakt door overstortwerking, komt soms vissterfte voor.

Ook de fysico-chemische kwaliteit is voor de meeste stoffen goed, behalve voor fosfor, met toch nog relatief hoge waarden (1 à 1,5 mg/l).

Om het fosfor gehalte te verminderen wordt het generiek beleid voor optimale bemesting en uitbouw en optimaliseren van de saneringsinfrastructuur verder gezet.

Het zuiveringsgebied van Wulpen heeft, net als de andere zuiveringsgebieden aan de kust, een hoge zuiveringsgraad (ca. 90%). Dit betekent dat al veel huishoudens op de riolering zijn aangesloten en de nadruk vooral ligt op optimalisatie van de riolering, zoals verminderen van de overstortwerking op het Langgeleed. Het aandeel verspreid gelegen huishoudens dat moet voorzien in een individuele behandeling van hun afvalwater is beperkt.

Specifieke aandacht is nodig voor seizoensgebonden overstortwerking vanuit de toeristische badsteden wegens invloed op de kwaliteit van het kustwater en de tijdelijk hogere vraag naar drinkwater.

De Westkustpolder heeft de jongste jaren al verschillende trajecten van het Langgeleed, waaronder in Plopsaland, op een ecologische manier opnieuw ingericht om de ontoereikende toestand te verbeteren. Een ecologische inrichting ter hoogte van de Langgeleedstraat en in open profiel leggen op het militair domein van Koksijde zijn gepland.

Om de schade van wateroverlast en watertekort te minimaliseren is het volledige netwerk van polderwaterlopen belangrijk voor de opvang en berging van hemelwater. De bergingsmogelijkheden kunnen geoptimaliseerd worden door open houden of terug open maken van grachten en een aangepast peilbeheer. Het ganse gebied is laag gelegen ten opzichte van het normaal zeepeil. De lozing naar zee via het Kattensas in Nieuwpoort verdient bijzondere aandacht op vlak van peilbeheer. Er wordt onderzocht hoe het gebufferde water maximaal kan benut worden, zodat minimaal geloosd wordt naar zee en houdt tegelijk rekening met de zeespiegelstijging en de maatregelen om de kust te beschermen.

Om watertekort te voorkomen moeten de kustgemeenten sterk inzetten op het vrijwaren van infiltratiegebieden en op ontharden van de kuststrook.

Er wordt onderzocht hoe een verbinding tussen het Langgeleed en de Oude Veurnevaart en de Slijkvaart de waterbalans kan verbeteren.

Het actieprogramma voor het Langgeleed omvat volgende gebiedspecifieke acties:

nr	titel	initiatiefnemer(s)
7B_K_0032	Gebiedsgerichte analyse naar oorzaken voor hoge fosforwaarden in het afstroomgebied van het Langgeleed	Bekkensecretariaat IJzerbekken
7B_K_0033	Gebiedsgerichte analyse naar oorzaken voor matige score voor vissen in het afstroomgebied van het Langgeleed	Bekkensecretariaat IJzerbekken
8A_D_0157	*Ecologische inrichting van het Langgeleed.	Polder en/of Wateringen: Westkustpolder
8A_E_0392	*Oplossen van vismigratieknelpunten op het Langgeleed.	Polder en/of Wateringen: Westkustpolder
9_B_0044	*Vlaggenschipproject Duinencomplex	Vlaamse overheid : Departement Omgeving

*= Blue Deal actie

a) Waterkwaliteit

De meeste polderwaterlopen hebben een slechte beoordeling voor de biologische kwaliteit omdat macrofyten of waterplanten weinig of niet voorkomen. Het voorkomen van macro-invertebraten of grote ongewervelden verschilt sterk tussen de waterlopen tussen goed en ontoereikend. Wat de instroom van nutriënten betreft, vormen de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en het generieke landbouwbeleid een belangrijke basis.

Het Langgeleed is een veelbelovende waterloop om naar een goede ecologische toestand te evolueren.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voerde een uitgebreide waterkwaliteit monitoring uit in 2022 in het afstroomgebied van het Langgeleed en het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke en Ringslot en analyseerde de gegevens in 2023 (7B_K_0032). Het westelijk en oostelijk deel van het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke verschillen in waterkwaliteit. Ten westen van Veurne liggen de fosforwaarden hoger in de zomer. Ten oosten van Veurne liggen stikstof (vooral door nitraat in de winter) en geleidbaarheid (vermoedelijk door binnenstromend zeewater in de zomer) een stuk hoger.

De waterkwaliteit van het Kanaal Nieuwpoort-Duinkerke is meestal een stuk slechter dan dat van het Langgeleed. Enkel in april en mei is de waterkwaliteit gelijkaardig. Voor het Langgeleed dient het inlaten van het minderwaardig kanaalwater best vermeden te worden.

Ook het Langgeleed kent een west-oost opdeling. Het traject ten westen van het militair domein in regio Adinkerke scoort veel slechter dan het traject ten oosten in regio Oostduinkerke. In het oostelijk deel hebben vrijwel alle parameters een goede beoordeling. Enkel de fosforparameters liggen opvallend hoog zonder aanwijsbare verklaring. Waarschijnlijk is dit gevolg van natuurlijke omstandigheden met veen en hoge orthofosfaatwaarden in het grondwater.

De beschikbare biologische parameters scoren er zelfs al goed, zoals waterplanten en macro-invertebraten, waardoor het één van de beste waterlopen in het IJzerbekken is.

In het westelijk deel liggen de zuurstofwaarden lager en de waarden van de nutriënten hoger. De resultaten wijzen daar op (huishoudelijke) lozingen en overstortwerking. De biologische beoordelingen liggen daar ook opvallend lager dan in het westelijk deel. De waterkwaliteit is er afhankelijk van de weersomstandigheden, met slechtere waarden bij droogte door minder verdunning en bij nattere periodes overstortwerking.

b) Hydromorfologie of structuurkwaliteit en vismigratie

Eind 2024 ging het project "Levend Langgeleed, een basis voor natuur en beleving" van start, met financiële steun van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM).

Het Langgeleed is een polderwaterloop die uniek is door haar ligging in de duinpolderovergang van de Westhoek. Over de lengte van de kustlijn tussen De Panne en Nieuwpoort komt het oppervlaktewater uit de duinen in het Langgeleed terecht.

Het Langgeleed is een unieke zoetwaterbiotoop, vlakbij zee, die heel wat interessante dieren en planten herbergt. De gemeente Koksijde, de provincie West-Vlaanderen, Aquaduin en de Westkustpolder zetten volop in op een beter, moderner en duurzamer waterbeheer dat nog meer kansen biedt voor deze biotoop.

Alle bestaande migratieknelpunten worden weggenomen, wat betekent dat vissen vrij zullen kunnen optrekken in het Langgeleed. Hiervoor worden schuiven en stuwen vervangen en worden passages gebouwd. Op de militaire basis, waar het Langgeleed nu is overwelfd, wordt hiervoor het Langgeleed zelfs volledig in open profiel hersteld en worden paaiplaatsen, ecologische oevers en plas draszones ingericht. Door het Langgeleed in te richten op de recreatieve zone zal iedereen bovendien kunnen meegenieten van de nieuwe inrichting.

Er wordt ook geïnvesteerd in de waterkwaliteit, waardoor mens en dier steeds kunnen genieten van proper water. Tot slot zal worden geïnvesteerd in een modern peilbeheer, waardoor natte voeten worden vermeden bij overlast en er beter water kan worden geborgen om lange droge periodes te overbruggen.

Een verbeterde waterbeheersing voorkomt wateroverlast in Adinkerke (De Panne) en ontlast het Kanaal Duinkerke-Veurne.

Hiervoor zal de Westkustpolder ook het Langgeleed afkoppelen van de Duinkerkevaart (voorzien van een terugslagklep), de schuif op het Langgeleed met de Hazebeek automatiseren en twee vismigreerbare klepstuwen voorzien. [Weerbare Westhoek EFRO/FIO A1]

2. Visbestand

a) Afvissing door INBO in 2003

In 2003 werden 2 vissoorten gevangen: gibel en paling.

[Zie: Tabel in bijlage]

b) Afvissing in 2007

Op het Langeleed ving men in 2007 zes vissoorten: driedoornige stekelbaars, blankvoorn, gibel, paling, rietvoorn en snoek.

Gibel is hier de meest gevangen soort en dit qua aantallen als qua biomassa. Ook rietvoorn, waarvan ook juveniele exemplaren, ving men regelmatig.

Men haalde twee snoeken boven, een klein juveniel exemplaar en een exemplaar van rond de 40 cm.

In 2003 ving men op deze locatie slechts paling en gibel. Zowel diversiteit als densiteit is hier dus ten opzichte van 2003 toegenomen.

Ook de waarde van de visindex steeg, de waardebeoordeling blijft echter een ‘ontoereikende kwaliteit’. In 1999 trof men op deze locatie acht soorten aan, toen ook werd een ‘ontoereikende kwaliteit’ gehaald.

[Zie: Van Thuyne, G. en Breine, J. (2008). Visbestandopnames in Vlaamse beken en rivieren afgevisd in het kader van het ‘Meetnet Zoetwatervis’ 2007. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2008 (INBO.R.2008.21). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.]

[Zie ook: Tabel in bijlage]

c) Afvissing in 2010

Op het Langeleed (één locatie) ving men anno 2010 tien vissoorten: tiendoornige stekelbaars, driedoornige stekelbaars, baars, blankvoorn, brasem, gibel, kolblei, paling, rietvoorn en snoek.

De vangstdensiteiten zijn goed. Blankvoorn gevolgd door rietvoorn domineren qua aantallen. Qua biomassa domineert gibel gevolgd door rietvoorn. Van de meeste soorten werden juvenielen gevangen wat wijst op een natuurlijke rekrutering van deze soorten op het Langeleed. Ook de snoekjes die men hier ving waren slechts 4 cm groot.

In 2006 ving men hier zes vissoorten waarbij gibel de meest gevangen soort was en dit qua aantallen als qua biomassa.

In 2003 ving men op deze locatie slechts paling en gibel.

De vangstaantallen en vangstdensiteiten zijn het hoogst in 2010.

Van alle in deze campagne bemonsterde polderwaterlopen worden hier de grootste vangstaantallen en vangstbiomassa's gehaald. De index scoort een 'matige kwaliteit'.

[Zie: Van Thuyne, G., Breine, J. (2011). Visbestandopnames in Vlaamse beken en rivieren in het kader van het 'Meetnet Zoetwatervis' 2010. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2011 (INBO.R.2011.23). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.]

[Zie ook: Tabel in bijlage]

Wolvertem, april 2026

VERBEIREN Marc

TABELLEN afvissingen door INBO in 2003, 2007 en 2010

Waterloop	Lambert X/Y	Omschrijving	Gemeente	Provincie	Bekken	Jaar	Nederlandse naam	Gemiddelde Dagvangst (aantal)	Gemiddelde Gewicht (gram)
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2003	giebel	25.00	1410.10
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2003	paling	1.00	127.80
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2007	blankvoorn	3.00	75.80
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2007	driedoornige stekelbaars	1.00	2.20
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2007	giebel	45.00	3182.50
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2007	paling	2.00	31.50
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2007	rietvoorn	33.00	387.40
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2007	snoek	2.00	443.40
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	baars	5.00	69.90
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	blankvoorn	185.00	731.80
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	brasem	22.00	101.40
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	driedoornige stekelbaars	2.00	4.00
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	giebel	13.00	2853.00
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	kolblei	1.00	3.80
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	paling	4.00	569.70
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	rietvoorn	75.00	1721.60
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	snoek	2.00	1.80
Langeleed	27549/199169	grens Panne-Koksijde, aan Kapelhof	Koksijde	West-Vlaanderen	Ijzerbekken	2010	tiendoornige stekelbaars	1.00	0.80

CIW – oppervlaktewaterlichamen - IJzerbekken

Toon fiches lokaal waterlichaam van 1ste orde Karakterisering Doelstellingen Druk en impactanalyse Beoordeling Kwaliteitsnormen gevaarlijke stoffen	L107_37	LANGGELEED	De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Veurne
---	---------	------------	--